

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XXXIII. Doctrinam de gratia, toto hoc libro assertam, confirmat
doctrina quinque articulorum, S. Sedi anno 1663. à Theologis Gallis, &
anno 1689. à Theologis Belgis oblatorum, quam Alexander ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

CAPUT XXXIII.

Doctrinam de gratia, toto hoc libro assertam, confirmat doctrina quinque articularum, S. Sedi anno 1663. à Theologis Gallis, & anno 1689. à Theologis Belgis oblatorum, quam Alexander VII. approbavit, Scholæque universæ tam S. Augustini, quàm S. Thomæ, defendendam suscepit. Confirmat & Censura tam Lovaniensis, quàm Duacensis, adversus Lessium & Hamelium annis 1587. & 1588. edita, in qua post distinctissimum examen, nihil reprehensibile S. Romana Inquisitio Generalis invenit.

710 **N**on semel dixi esse quoddam genus hominum, qui victricis Ecclesiæ pacem inquietare amantes, objecto veris S. Augustini & S. Thomæ Discipulis Jansenismi phantasmate, Ecclesiam reverà inquietant, omnibusque gratiæ per se efficacis Defensoribus (tametsi quinque propositiones ab Innocentio X. Alexandro VII. & Clemente XI. damnatas verè & sincerè ejurantibus, omniaque Summorum Pontificum Decreta, eà quæ decet obedientissimos Ecclesiæ filios, veneratione ac submissione recipientibus) sanctissimis etiam Episcopis & Cardinalibus, phantasma illud obijciunt; uno verbo Antimolinis omnia, ut scilicet hoc tericulo Molinismum suum promoveant, Antimolinismum deprimant. Sed benè est quòd illi quos ipsi Jansenistas vocant, *pratenso Jansenistas* Innocentius XII. appellet, invidiosoque hoc nomine quemquam traduci vetet, nisi legitime constet aliquam ex quinque memoratis propositionibus tenere.

711 Interim ad compescendas, quantum in ipsis est, calumniosas istas objectiones, & obstruendum os loquentium iniqua, coram Summis Pontificibus Alexandro VII. & VIII. coram omnibus etiam Episcopis, Principibus, Magistratibus Christianis, & universis Christi fidelibus, Theologi, tam Belgæ, quàm Galli, Sanctorum Augustini & Thomæ hac in re Discipuli, palàm & publicè hanc fecerunt fidei suæ, atque erga SS. Pontificum Constitutiones obedientiæ professionem: *Quocumque in famosis quinque propositionibus errores Constitutionibus suis damnarunt* Innocentius X. & Alexander VII. Summi Pontifices, *eos se ex animo & semper damnasse, & usque damnatos esse, quocumque tandem in libro, à quocumque Scriptore asserti reperiantur, atque defensi. Quæ fidei capita per easdem Constitutiones sancta manere illi decreverunt, ea se pro sanctis & semper habuisse, & usque habere.* Suorum denique, circa quinque propositionum materiam, sensuum Summam in una se constituere S. Augustini & S. Thomæ doctrina, de gratuita & absoluta Sanctorum prædestinatione, ac de gratiæ seipsà efficacis auxilio, ad singula christianæ pietatis officia & opera ne-

cessario, prout utrumque caput in Romana de Auxiliis Congregatione sub piæ memoriæ Pontificibus Clemente VIII. & Paulo V. judicatum est, ac prout explicantur in sequenti expositione, Apostolicæ Sedi ante triginta annos oblata, eique probata. Sed antè de Belgicis Censuris Lovaniensibus ac Duacensibus loquimur, eundem in finem S. Sedis judicio anno 1679. oblati, ob quem quinque articuli illi anno 1663. & 1689. oblatis fuerunt.

Cùm enim Academia Lovaniensis (favente Catholicâ Suâ Majestate) tres Doctores suos anno 1677. ad S. Sedem deputasset, ab Innocentioque XI. ipsi anno 1679. solemne judicium obtinuissent, quo sexaginta quinque propositiones, materiam moralem concernentes, condemnatæ fuerunt; eidem Sanctissimo Domino Censuram Lovaniensem anni 1587. ac Duacensem anni 1588. examinandas obtulerunt, enixè rogantes, ut ad dissipandas malevolorum calumnias, S. Sedes judicium suum super iis pronuntiaret. Earum examen Sanctitas Sua Congregationi sancti Officii commisit. A qua si probatæ fuerint, tota nostra de gratia doctrina, in superioribus capitibus asserta, probata fuit: utpote in Censuris illis contenta, validèque defensa, uti monstravimus. Sit itaque

§. I.

Censurarum Lovaniensibus ac Duacensibus approbatio per Congregationem sancti Officii.

Post accuratum itaque examen trium & amplius mensium, selecti ab Innocentio XI. magni nominis Theologi, Raymundus Capi-fuccus, sacri Palatii Apostolici Magister, Dominicus Maria Puteobonellus, Romanæ Universalis Inquisitionis Commissarius, Nicolaus Mirabella, & Laurentius de Laurea (quorum primus & postremus, ob egregia sua in Ecclesiam merita, ad Purpuram postea evecti fuerunt) judicium suum S. Congregationi retulerunt, Censurarum utique doctrinam sanam orthodoxamque esse, nullique damnationi seu reprehensioni obnoxiam. Quare 9. Junii Illu-712
strissimus D. Piazza, S. Officii Assessor, nomine Eminentissimorum Cardinalium S. R. E. Generalium Inquisitorum, Deputatis Lovaniensibus expressè significavit, Censuras illas tutè legi, doceri, typisque mandari posse; etsi de eo instrumentum authenticum, à Lovaniensibus petium non consignaverit, causatus id esse præter morem ac stylum S. Congregationis.

De veritate tamen ipsius facti tot & tam præclara testimonia, omni fide dignissima, producit clarissimus Author Historiæ Congregationum de Auxiliis l. I. cap. 9. & 10. ut veritas ista rationabiliter in dubium revocari non possit, solique eam diffiteantur, quibus nihil Societati suæ incommodum, quantalibet evidentiâ demonstratum) fateri solemne est.

§. II.

Quinque articulorum exhibitio & approbatio per Alexandrum VII.

ARTICULUS I.

Circa primam propositionem Jansenianam.

715 **I**llum ex integro habes supra cap. 26. num. 1565. sub finem. Vide ibi.

ARTICULUS II.

Circa secundam.

716 **G**ratia interior duplex est. Alia efficax, quæ semper producit effectum, ad quem impellit voluntatem: alia inefficax, quæ voluntatem excitat ad effectum, quem non producit.

717 Prior gratia, ea est, quam simpliciter, propriè & absolute efficacem Thomistæ vocant. Huic resisti quidem semper potest, ut iidem docent; at nunquam ita resistitur, ut effectum illo privetur, ad quem impellit voluntatem. Quod aliis vocibus sic exprimunt, ut resisti posse dicant in sensu diviso, non autem in sensu composito.

Secunda autem ea est, quam tum excitantem, tum inefficacem, tum sufficientem idem significantibus verbis vocant. Huic verò resistit ac renitur voluntas, eamque effectum suo privat, ad quem excitat, & ad quem potestatem largitur superiùs explicato Thomistarum sensu sufficientem. Potest quidem illi voluntas consentire; nec tamen, si absit gratia efficax, unquam consentit; non defectu antecedentis potestatis; sed liberâ sùspensio in oppositum determinatione.

718 Sed quamvis gratia illa, per se spectata, effectum illo careat, ad quem tendit, ad quem voluntatem excitat, & ad quem per antecedentem Dei voluntatem destinatur; adeoque falsum sit hoc sensu, omnem Christi gratiam semper habere eum effectum quem Deus vult: si tamen spectetur ut cum absoluta Dei voluntate conjuncta, meritò hoc sensu efficax dici potest: quia semper id in corde hominis operatur, quod Deus absolutâ voluntate intendit. Certum est enim apud Thomistas, auxilium sufficiens respectu unius actus, semper esse efficax respectu alterius, ad quem efficiendum decreto absolute divinæ voluntatis destinatur; adeoque apud illos omnis gratia est efficax alicujus effectus, ejus nimirum ad quem proximè ordinatur, & quem Deus absolutâ voluntate intendit, juxta illud Isaïæ: *Verbum quod egreditur de ore meo, non revertetur ad me vacuum; sed faciet quacumque voluit.*

ARTICULUS III.

Circa tertiam.

719 **A**D merendum & demerendum, in statu naturæ lapsæ, non sufficit libertas à co-

actione; sed requiritur libertas à necessitate. Quamvis enim gratia per se efficax infallibiliter & insuperabiliter voluntatem ad agendum determinet, atque ita nunquam voluntas illi actu dissentiat; non tamen inducit necessitatem, quia non tollit dissentiendi potestatem. Est ergo perpetuò in homine lapsò illud quod Thomistæ statuunt activæ indifferentiæ genus, quæ quam proximam dicere nihil vetat, dummodo ab hoc verbo semoveas illum sensum, ut voluntas per efficacem gratiam mota credatur nunc consentire, nunc dissentire, sive, quod idem est, nunc actualem consentium, nunc verò actualem dissentium cum ejusmodi gratia componere.

ARTICULUS IV.

Circa quartam.

720 **T**antum abest ut Semipelagiani idèd hæretici fuerint, quòd dicerent, gratiæ nos consentire & dissentire posse; ut potius certum & minimè dubium sit, cuicumque gratiæ, etiam efficaci, resisti posse, id est, cum quacumque gratia simul remanere activam, atque, ut supra dictum est, proximam dissentendi potestatem; licèt actu, ut etiam supra dictum est, nunquam efficaci gratiæ dissentiat.

ARTICULUS V.

Circa quintam.

721 **G**ratuitæ prædestinationis doctrina maxime jure merito apud omnes Scholas Catholicas auctoritatem obtinet. Hujus autem doctrinæ hæc Summa est, ab omnibus ejus Defensoribus recepta: solis electis, si spectetur non antecedens, sed absoluta & efficax Dei voluntas, salutem æternam absoluto Dei decreto destinatum esse, cum ea gratiarum ac beneficiorum serie, quibus certissimè liberantur quicumque liberantur; quorum beneficiorum utique præcipuum est perseverantiæ donum, quod nemò proprium esse prædestinatorum inficiatur.

Hinc sequitur, Christum, cujus absoluta voluntas paternæ semper conformis exitit, hoc decretum, nec precibus, nec morte sua simpliciter & absolute mutare voluisse. Itaque solis illis absolute & efficaciter promereri voluit salutem æternam, & perseverantiæ donum, quos sibi à Patre datos, & de manu sua à nemine ereptum iri, in Evangelio dicit.

De his capitibus, apud omnes gratuitæ prædestinationis Defensores convenit; quibus eam tantum Christi mortis omnibus impensæ generalitas excluditur, quæ collata omnibus hominibus asseruntur gratiæ ita sufficientes, ut præterea efficacem ad volendum seu operandum non requirant.

Sed, hæc opinione demptâ, nihil obstat, imò proorsus veritati consentaneum est, dicere,

re, Christum pro omnibus omninò hominibus mortuum esse, ac sanguinem fudisse. Tum quia antecedenti voluntate salutem omnium voluit. Tum quia sufficiens pro omnibus premium obtulit.

724 Falsum autem est, & hæreticum, dicere, Christum pro salute duntaxat prædestinatorum mortuum esse: cum multis reprobis, omnibusque ad eò justificatis, gratias, traditâ à Thomistis notione suffientes meruerit, quibus ad salutem pervenire possent; quamvis nemo iis benè utatur, & in accepta justitia perseveret, nisi uberioribus illis & efficacibus auxiliis adjuvetur.

725 Hosce articulos orthodoxos esse, & sanos, ab omni hærese suspicione alienos; nec Janseniani sensû nomine à Summis Pontificibus Innocentio X. & Alexandro VII. intellectos, plurima sunt quæ prorsus evincunt.

Primo namque, cum eorum exemplar à Theologis Gallis 23. Jan. 1663. subscriptum, depositum fuisset apud Illustrissimum Convenarum Episcopum, & in iis nihil ipse, nihil Illustrissimus Harduinus de Perexie, Parisiensis Archiepiscopus, nec Illustrissimus Henricus de la Motte-Houdencourt, Archiepiscopus Auscensis, nec Illustrissimus Franciscus de Harlay, Archiepiscopus Rothomagensis (quibus ab Episcopo Convenarum communicati fuerunt) nisi sanum & catholicum deprehendissent, eorundem Theologorum Gallorum rogatu, scriptis ad Alexandrum VII. litteris, articulos illos mense Junio idem Episcopus transmisit; qui acceptis litteris, examinatisque articulis, cum doctrinam illis contentam cum ea contulisset, quam à Theologis illis doceri calumniosa Adversariorum suggestio persuaserat: ad Gallicanos Episcopos die 29. Julii ejusdem anni rescribens, hæc lætitie verba expressit: *Illud non mediocri gaudio animi nostrum persuasit, quod litteris ex Gallia recens allatis accepimus, illorum in dies crescere numerum, qui RECTA SAPIUNT.... AD SANIOREM DOCTRINAM INDUCTI.* Igitur articulos illos ab omni erroris suspicione liberos declaravit, de Theologis, quorum nomine transmissi fuerant articuli, dicendo, quòd *recta sapiunt*, eorumque doctrinam esse *saniorem*.

726 Enimverò hoc sensu Augustiniani Theologi Breve Apostolicum intellexerunt, de Pontificiaque articulorum suorum approbatione palàm sibi congratulati sunt in declaratione Suae Majestati Christianissimæ oblatâ 24. Septembris proximè sequentis, ab eadem Majestate absque contradictione susceptâ, Clerique Gallicani actis insertâ, atque ipso jubente ad omnes Episcopos missâ.

727 Eodem sensu illud intellexit quatuordecim Episcoporum Cœtus 2. Octobris congregatus, in epistola eodem die ad ipsum Alexandrum VII. ab ipsis scripta, nec tamen Pontifex ullatenus contradixit.

728 Eodem iterum sensu Alexandri VII. ver-

ba intelligenda esse, & quinque articulos sanioris doctrinæ esse à Pontifice appellatos, tam in epistola ad Eminentiss. Cardinalem Franciscum Barberinum, eodem mense Octobri, quam in altera ad Regem Christianissimum scripta 21. Januarii 1664. Illustrissimus Convenarum Episcopus scripsit.

Illustrissimus quoque Episcopus Alectensis, 729 Nicolaus Pavillon (cujus eximias virtutes, & pro servanda Theologorum unitate ac concordia flagrantem zelum Pontificiis litteris suis extulit sanctæ memoriæ Papa Innocentius XI.) in epistola 7. Novembris 1667. data ad Illustriss. Harduinum de Perexie, Archiepiscopum Parisiensem, hæc scripsit: *De quinque propositionibus suam fidei professionem, totidem articulis comprehensam, ad Alexandrum VII. Pontificem maximum miserunt Theologi qui supra; qua cerè orthodoxa passim judicata est, in qua & ipse Pontifex nulla se nisi sanioris doctrinæ verba invenisse, rescripto suo significavit.*

Et ideò articulorum illorum defensionem, 730 tota Discipulorum S. Augustini, tota etiam D. Thomæ Schola suscepit, teste Gonet in Apologia Thomistarum, ubi & ipse testatur articulorum illorum doctrinam ab Alexandro VII. declaratam esse sanam & Catholicam, continereque sensum, quo doctrina de gratia in Schola (inquit) Thomistarum docetur. Ita etiam alii celebres Thomistæ, Antoninus Reginaldus, Vincentius Baronius, Massoulieus, Contensonus, Seraphinus, Pichinardus, Authores anni Dominicani, Norbertus d'Elbecque; & quidni dixerò inclutus Ordo totus S. Dominici? Cum enim Patres Societatis nullum non moverent lapidem, ut quinque articuli illi Romæ profcriberentur, eumque in finem persuadere conarentur eos fraudulentos esse, neque S. Thomæ Thomistarumque doctrinam continere; librum, cui titulus: *Fraus quinque Articulorum*, anno 1691. vel 1692. communicarunt R. P. Generali Ordinis Prædicatorum, rogantes ut unâ cum ipsis eorum proscritionem sollicitaret. Eorum examen ipse primariis Ordinis sui Theologis commisit, P. Riccio, P. Massoulieo, P. Fonscæ, P. Sarrabiar, & P. Serri; quibus auditis, responsum est Sociis, Ordinem S. Dominici non posse eorum condemnationem unâ cum ipsis sollicitare, imò paratum eorum defensionem suscipere.

Denique complures alii Theologi, etiam 731 Romani, totaque Academia Lovaniensis, plerique etiam sapientissimi Cardinales eisdem articulos approbarunt. Quos inter eruditione clarissimus, veritatisque amator sincerissimus, Cardinalis Aguirius, ut audivit istam esse genuinam Theologorum Lovaniensium de gratia & prædestinatione doctrinam, incredibili gaudio perfusus, ipsos prorsus catholicè sentire palàm edixit, sinistramque de ipsis opinionem, quam perperam informatum conceperat, retractavit, uti vidimus num. 626. Liber verò inscriptus: *Fraus quinque Articulorum*.

lorum, Romæ per S. Officium damnatus fuit 30. Martii 1692. Sicut & anno 1693. 30. Januarii alius liber, inscriptus: *Disquisitio Historico-Theologica, an Jansenismus sit merum phantasma, per Jacobum de Monibron*, contendens quinque propositiones Jansenianas in illis quinque articulis contineri. Vel ipsi ergo Socii fateri debent nullum in eis errorem contineri, vel se perpetuò velle pacem Ecclesiæ turbare, omniaque pacis consilia respuendo, sine fine litigare.

732 Alios, si tamen alios, circa quinque Jansenii propositiones articulos, catholicum circa eas sensum exprimentes, Romam nuperrimè misit eximius Doctor Hennebellus; quibus visis, SS. D. N. Clemens XI. per eos Apostolicis Constitutionibus satisfieri eidem rescribi iussit, prout ex ore ipsius accepi. Sunt autem sequentes.

1us. Nulla Dei præcepta hominibus iustis, etiam remissè tantum & imperfectè volentibus & conantibus, secundum præsentem, quas habent vires, sunt impossibilia, nec deest illis gratia, quâ possibilia fiant, cui nisi ipsi defuerint, sicut cœpit Deus in eis opus bonum, ita perficiet, operans in eis velle, & perficere.

2us. Interiori gratiæ, etiam actuali, quâ Dei præcepta possibilia fiunt, in statu naturæ lapsæ sæpè resistitur, ac tunc interior illa gratia frustratur effectu, ad quem per antecedentem

Dei voluntatem destinatur.

3us. Ad merendum & demerendum in statu naturæ lapsæ, requiritur in homine libertas, non tantum à coactione, sed etiam à quacumque necessitate, ita ad unum determinante, ut potestatem ad oppositum tollat.

4us. Nec Semipelagiani omnes admiserunt prævenientis gratiæ interioris necessitatem ad singulos actus, etiam ad initium fidei, nec quamvis eam admisissent, ideò fuissent hæretici, quòd vellent eam gratiam talem esse, cui posset humana voluntas resistere vel obtemperare; hæc enim propositio, *Potest humana voluntas prævenienti gratiæ interiori resistere vel obtemperare*, nec hæretica est, nec Semipelagiana, sed sana, tuta, & Orthodoxa.

5us. Non est Semipelagianum, sed valdè Orthodoxum dicere, *Christum pro omnibus omninò hominibus mortuum esse, sanguinem sudasse, sufficiensque pretium pro omnibus, animo eos redimendi, obtulisse*. Dicere autem *Christum pro salute duntaxat prædestinatorum mortuum esse*, hæreticum est, non solum quia Christus voluntate antecedente salutem omnium voluit, sed vel maximè quia absolutè & efficaciter morte sua promeritus est tot reprobis tam multiplices gratias, quibus nisi ipsi deessent, uberioribus adjuvantur; atque ita ad salutem pervenire possent.

LIBER DECIMUS. A MOR IN ORDINATUS,

Sive

De peccatis.

SI actus quicumque bonus & virtuosus, vel amor est ordinatus, vel ex ordinato amore profluit, prout hæcenus est demonstratum; sequitur per regulam contrariorum, omne peccatum, sive actum quemcumque malum, & vitiosum, vel amorem esse inordinatum, vel ex eo procedere. Nemo quippe peccat, nisi qui inordinate diligit. Quid enim peccatum, nisi *delictum, factum, vel concupitum contra legem Dei?* Et quomodò non inordinate diligitur, quod, contra amoris ordinem, æternam scilicet legem, concupiscitur? Quid magis inordinatum, quid magis rationi dissonum, quid Deo magis injuriosum, quàm creaturæ Deum, rei (inquam) vilissimæ summum bonum postponere, postpositoque vero Deo, rem vilissimam habere pro Deo? Hoc autem profectò facit, quisquis finem ultimum in creatura constituit, prout constituit omnis mortaliter peccans. Quod enim de peccatoribus quibusdam Apostolus dixit, *quorum Deus venter est*, de omnibus finem ultimum in creatura ponentibus verum est, quorum Deus creatura est. Opti-

mè proinde Hieronymus in Psal. 80. *Quacumque vitia habemus, & quacumque peccata, tot recentes habemus deos. Iratus sum: ira mihi Deus est. Vidi mulierem, & concupivi: libido mihi Deus est. Unusquisque enim quod cupit, velut ultimum finem, hoc illi Deus est.* Quomodò miseriam & pœnam evadere potest, qui hoc facit? Tanta nihilominus est perveritas, tanta cæcitas hominum, ut miseri esse nolint, nec puniri; peccatum nihilominus, pœnæ ac miseriæ causam indivellam, amare velint. *Flagella sua dolent homines* (ait Augustinus in Psal. 32. & 37.) *quare flagellantur non dolent. Perversi sunt homines, qui mali volunt esse, miseri nolunt.* Sed, ut idem alio loco dicit: *Iussisti Domine, & ita est, ut omnis inordinatus animus pœna sit sibi.* Quia non potest non esse pœna sua, quem torquet conscientia sua. conc. 2. in Psal. 37. Unde I4. Civit. 4. optimè concludit, omne peccatum esse mendacium, quia promittit bonum, & infert malum; promittit voluptatem, & infert amaritudinem: *Non frustra dici potest, omne peccatum esse mendacium. Non enim sit peccatum,*